

Λουξεμβούργο, 13 Οκτωβρίου 2026
(OR. en)

14370/26

AG 164
POLGEN 229
FREMP 322
JAI 1296
DISINFO 80
HYBRID 119
AUDIO 123
EDUC 407

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

Θέμα: Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη συμπεριληπτική δημοκρατική συμμετοχή και την ανθεκτικότητα των κοινωνιών και των κοινοτήτων

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες στο παράρτημα τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη συμπεριληπτική δημοκρατική συμμετοχή και την ανθεκτικότητα των κοινωνιών και των κοινοτήτων, τα οποία εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο (Γενικές Υποθέσεις) στις 13 Οκτωβρίου 2026.

**ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ
ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ**

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι, όπως ορίζει το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες και ότι οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη, σε μια κοινωνία που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανεκτικότητα, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως τα άρθρα 1, 10, 11, 12, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 39, 40 και 44.

ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ ότι οι δημοκρατικές κοινωνίες διαφυλάσσονται μέσω της συμμετοχής στα κοινά και της δραστηριοποίησης των πολιτών, και εκεί όπου τα θεμελιώδη δικαιώματα γίνονται σεβαστά και προστατεύονται.

ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η δημοκρατία μπορεί να ευδοκιμήσει μόνο με ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης.

ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ τον κρίσιμο ρόλο της ελευθερίας και της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης, οι οποίες συμβάλλουν στην εύρυθμη λειτουργία των δημοκρατιών, και ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ ότι, καθώς το κράτος δικαίου και η δημοκρατία ως αξίες ενισχύονται αμοιβαία, είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να τηρούν αυστηρώς υψηλά πρότυπα κράτους δικαίου.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2025¹ και εκείνα της 19ης Μαρτίου 2026², τα οποία ανέδειξαν τη σημασία της ενίσχυσης της δημοκρατικής ανθεκτικότητας της Ευρώπης και τόνισαν την ανάγκη για βαθύτερη δέσμευση των πολιτών.

¹ EUCO 24/25, 18 Δεκεμβρίου 2025, πρβλ. παρ. 29 *Καταπολέμηση της παραπληροφόρησης και της χειραγώγησης των πληροφοριών και των παρεμβάσεων από το εξωτερικό*.

² EUCO 1/26, 19 Μαρτίου 2026, πρβλ. παρ. 58 *Ενίσχυση της δημοκρατικής ανθεκτικότητας της Ευρώπης*.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ τα συμπεράσματά του με θέμα τη συμβολή της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στην ενίσχυση των κοινών ευρωπαϊκών αξιών και της δημοκρατικής πολιτειότητας³, τη δημοκρατική ανθεκτικότητα με τη διασφάλιση των εκλογικών διαδικασιών από εξωτερικές παρεμβάσεις⁴, τον ρόλο του χώρου της κοινωνίας των πολιτών στην προστασία και την προαγωγή των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην ΕΕ⁵, τον στρατηγικό ρόλο του πολιτισμού, της πολιτιστικής κληρονομιάς και των οπτικοακουστικών έργων στην προάσπιση των ευρωπαϊκών αξιών και της δημοκρατικής ανθεκτικότητας⁶, και την ενίσχυση και προστασία ενός ελεύθερου, ανοικτού και τεκμηριωμένου δημοκρατικού διαλόγου⁷.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ τη σύσταση (ΕΕ) 2023/2836 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την προώθηση της δραστηριοποίησης και της αποτελεσματικής συμμετοχής των πολιτών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στις διαδικασίες χάραξης δημόσιας πολιτικής.

ΕΚΦΡΑΖΟΝΤΑΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για την κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και της Ύπατης Εκπροσώπου σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ασπίδα Δημοκρατίας⁸ και την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την κοινωνία των πολιτών⁹.

ΕΚΦΡΑΖΟΝΤΑΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δημοκρατικής Ανθεκτικότητας (ECDR) τον Φεβρουάριο του 2026.

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι τα συμπεράσματα αυτά βασίζονται στις εργασίες της πολωνικής Προεδρίας για την ενίσχυση της δημοκρατικής ανθεκτικότητας της ΕΕ, της δανικής Προεδρίας σχετικά με την πρόσβαση σε αξιόπιστες ειδήσεις στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ασπίδας Δημοκρατίας και στη διαρθρωμένη συζήτηση σε συνέχεια της Ευρωπαϊκής Ασπίδας Δημοκρατίας που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της κυπριακής Προεδρίας¹⁰.

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ επίσης την έκθεση σχετικά με τα πορίσματα και τις συστάσεις της Ειδικής Επιτροπής για την Ευρωπαϊκή Ασπίδα Δημοκρατίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου P10_TA (2026) 0286.

³ 15738/23.

⁴ 10119/24.

⁵ 7388/23.

⁶ 15814/25.

⁷ 10533/24.

⁸ JOIN(2025) 791 final

⁹ COM(2025) 790 final

¹⁰ 9605/26 (έκθεση της Προεδρίας).

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι τα παρόντα συμπεράσματα δεν προκαταβάλλουν τις εν εξελίξει διαπραγματεύσεις για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.

1. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι η δημοκρατία, η ελευθερία και η ισότητα, καθώς και το κράτος δικαίου, ενισχύονται αμοιβαία και ότι ο σεβασμός των αξιών αυτών αποτελεί κοινή ευθύνη των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και των κρατών μελών.
2. ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ τη θετική συνεισφορά που έχει η ευρεία συμμετοχή των πολιτών στη δημοκρατική ζωή και την κοινωνική συνοχή· ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι η δημοκρατία προϋποθέτει ενεργό και συμπεριληπτική συμμετοχή των πολιτών και σεβασμό των κοινών αξιών. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ τον σημαντικό ρόλο που παίζει η ύπαρξη ενός γνήσιου δικαιώματος υποβολής αναφορών στην ενίσχυση της πολιτικής συμμετοχής των πολιτών.
3. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι η εμπιστοσύνη στους δημόσιους θεσμούς και στο αδιάβλητο των δημοκρατικών διαδικασιών και του χώρου πληροφοριών ενισχύονται αμοιβαία και αποτελούν θεμέλια της δημοκρατικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας· και ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ότι το τρέχον μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό πλαίσιο θέτει προκλήσεις για τις δημοκρατίες μας που μπορούν να επιδεινώσουν τη ριζοσπαστικοποίηση και να μειώσουν την εμπιστοσύνη στους θεσμούς και τις εκλογές.
4. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ συναφώς ότι ο ψηφιακός αποκλεισμός, παράλληλα με τις προκλήσεις που θέτουν οι «ειδησεογραφικές έρημοι», μπορεί να δημιουργήσει εμπόδια στην ενεργό και συμπεριληπτική συμμετοχή στον δημοκρατικό βίο.
5. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι η χειραγωγή των πληροφοριών και οι παρεμβάσεις από το εξωτερικό επιδιώκουν να διχάσουν την κοινωνία, να αποδυναμώσουν την εμπιστοσύνη στους δημοκρατικούς θεσμούς, να παρεμποδίσουν τον τεκμηριωμένο δημοκρατικό διάλογο και να αποθαρρύνουν τη συμμετοχή των πολιτών στον δημοκρατικό βίο στρεβλώνοντας το περιβάλλον της πληροφορίας, χειραγωγώντας το περιεχόμενο, ενισχύοντας τον διχασμό και υπονομεύοντας την εμβέλεια και τη δυνατότητα εντοπισμού αξιόπιστων πληροφοριών και ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι τα μέτρα που αντιμετωπίζουν την χειραγωγή των πληροφοριών και τις παρεμβάσεις από το εξωτερικό θα πρέπει να είναι αναλογικά και να διασφαλίζουν παράλληλα την ελευθερία έκφρασης, την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και τον δημοκρατικό διάλογο.

6. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι η τεχνητή νοημοσύνη, περιλαμβανομένων της παραγωγικής ΤΝ και των προϊόντων βαθυπαραποίησης, χρησιμοποιείται κακόβουλα για να διασπείρει παραπληροφόρηση, για να επιχειρηθεί η στοχοποίηση ατόμων σε ευάλωτη κατάσταση, και για να διευκολυνθούν η δημιουργία, η στόχευση και η διάδοση παραπλανητικού περιεχομένου, υπονομεύοντας περαιτέρω την εμπιστοσύνη στις δημοκρατικές διαδικασίες. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ την ιδιαίτερη ανάγκη να διασφαλιστούν η διαφάνεια και η λογοδοσία των ψηφιακών πλατφορμών, περιλαμβανομένων των πολύ μεγάλων επιγραμμικών πλατφορμών (VLOP) και των πολύ μεγάλων επιγραμμικών μηχανών αναζήτησης (VLOSE), η διαφάνεια της πολιτικής διαφήμισης και η αντιμετώπιση περιεχομένου που παράγεται ή παραποιείται από ΤΝ, με παράλληλη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
7. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι, παράλληλα με τις ευρύτερες προσπάθειες να στηριχθεί η συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, υπάρχει επίσης ανάγκη για μια προληπτική προσέγγιση ενάντια στη χειραγώγηση των πληροφοριών και τις παρεμβάσεις από το εξωτερικό μέσω ευαισθητοποίησης, ετοιμότητας, έγκαιρου εντοπισμού, στήριξης της ανεξάρτητης έρευνας και του ελέγχου των γεγονότων και προώθησης κοινών μεθοδολογιών και βέλτιστων πρακτικών, ώστε να διασφαλίζεται ότι αυτές οι προσπάθειες συμμετοχής των πολιτών στα κοινά είναι πιο ορατές και αποτελεσματικές.
8. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ την ύψιστη σημασία που έχουν για τις δημοκρατίες μας η διαφύλαξη της πλήρους εφαρμογής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και ο πλήρης σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων· ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι η ελευθερία της έκφρασης και της πληροφόρησης και η ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των πολιτών στις δημοκρατικές διαδικασίες· και ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΕΙ ότι το κράτος δικαίου είναι καθοριστικής σημασίας για την προστασία των θεμελιωδών αυτών δικαιωμάτων και ελευθεριών.
9. ΤΟΝΙΖΕΙ τη σημασία των ελεύθερων, ποικιλόμορφων και ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης ως θεμελιωδών πυλώνων της δημοκρατικής ανθεκτικότητας, που επιτρέπουν στους πολίτες να έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστες πληροφορίες, να ζητούν λογοδοσία από τους θεσμούς και να κάνουν τεκμηριωμένες επιλογές. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ στο πλαίσιο αυτό τη σημασία του γραμματισμού στα μέσα ενημέρωσης, στην ψηφιακή διάσταση και σε θέματα πληροφοριών στην προσπάθεια για κριτική αξιολόγηση των πληροφοριών, για αναγνώριση των τεχνικών χειραγώγησης και για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με την αξιοπιστία των πηγών.

Η πρόκληση της αδιαφορίας για τη δημοκρατία

10. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι η διοργάνωση εκλογών και τα εκλογικά συστήματα αποτελούν αρμοδιότητα των κρατών μελών· ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι η συμμετοχή στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε ποσοστό περίπου πενήντα τοις εκατό μπορεί να βελτιωθεί για όλους τους πολίτες.
11. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι η ψήφος σε εκλογές και δημοψηφίσματα αποτελεί θεμελιώδη δημοκρατική οδό ώστε οι πολίτες να κάνουν τη φωνή τους να ακουστεί· αυτή συμπληρώνεται από ουσιαστικές ευκαιρίες συμμετοχής και επιρροής στη δημοκρατική λήψη αποφάσεων μεταξύ εκλογών.
12. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι η εμπιστοσύνη των πολιτών στους δημόσιους θεσμούς είναι απαραίτητη για την οικοδόμηση ανθεκτικών δημοκρατιών· ΤΟΝΙΖΕΙ ότι η εμπιστοσύνη αυτή ενισχύεται όταν οι αρχές ενεργούν με διαφάνεια, λογοδοσία και τεκμηρίωση, και όταν παρέχεται στους πολίτες σαφής ανατροφοδότηση για το πώς έχει ληφθεί υπόψη η συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων.
13. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΑΝΗΣΥΧΙΑ για το γεγονός ότι άτομα σε ευάλωτη και περιθωριοποιημένη κατάσταση μπορεί να αντιμετωπίζουν δυσανάλογους κινδύνους αδιαφορίας για την πολιτική και δυσπιστίας στη λήψη δημόσιων αποφάσεων· και ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι η αίσθηση μειωμένης πολιτικής εκπροσώπησης αποτελεί ευρεία κοινωνιακή πρόκληση.
14. ΤΟΝΙΖΕΙ την ανάγκη για πρωτοβουλίες που να ενισχύουν τη δημοκρατική ανθεκτικότητα και να καταρρίπτουν δομικούς φραγμούς στη δημοκρατική συμμετοχή και τη δραστηριοποίηση των πολιτών, οι οποίοι φραγμοί ίσως επηρεάζουν ιδιαίτερα ορισμένες ομάδες. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι η συμπεριληπτική, ποικιλόμορφη και ουσιαστική συμμετοχή στην πολιτιστική και κοινοτική ζωή μπορεί να συμβάλει στην κοινωνική συνοχή και τη δημοκρατική ανθεκτικότητα.
15. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ την ανάγκη να ξεπεραστούν συγκεκριμένα εμπόδια στη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, όπως αυτά που αντιμετωπίζουν άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, καθώς και άτομα που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ)· και άτομα με αναπηρίες· ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι είναι σημαντικό να καταπολεμηθεί η κακοποίηση, η παρενόχληση και οι απειλές εις βάρος όσων δραστηριοποιούνται στον δημόσιο βίο. ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ότι οι προσπάθειες αυτές πρέπει να σέβονται πλήρως τα θεμελιώδη δικαιώματα και δεν πρέπει να παρεμποδίζουν τη θεμιτή κριτική, τον πολιτικό διάλογο ή τον δημοκρατικό έλεγχο. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ που η Επιτροπή ανήγγειλε σύσταση και οδηγό βέλτιστων πρακτικών προς στήριξη των κρατών μελών ώστε να διασφαλίζεται καλύτερα η ασφάλεια υποψηφίων και εκλεγμένων αντιπροσώπων.

16. ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ότι η συμμετοχή γυναικών και ανδρών είναι απαραίτητη για συμπεριληπτική δημοκρατική συμμετοχή και ότι οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σε ηγετικές πολιτικές θέσεις και να αντιμετωπίζουν εμπόδια στην πλήρη, ισότιμη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στον πολιτικό και δημόσιο βίο· ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι η προώθηση της ισότητας των φύλων είναι απαραίτητη για να διασφαλισθούν δίκαιες, αποτελεσματικές και δημοκρατικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων· και να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα των κοινωνιών και των κοινοτήτων.

Η ευρωπαϊκή διάσταση της συμπεριληπτικής συμμετοχής

17. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να επωφεληθούν από πιο συντονισμένη δράση σε ενωσιακό επίπεδο για την ενθάρρυνση της ανασύνδεσης με την πολιτική, με πλήρη σεβασμό των αρμοδιοτήτων, των ευθυνών και των προνομίων των κρατών μελών. ΕΠΙΚΡΟΤΕΙ πρωτοβουλίες συνεργασίας, όπως το Φόρουμ της Βιέννης για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τη δημοκρατία.
18. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ότι, πέραν του εμπλουτισμού της δημόσιας λήψης αποφάσεων, οι διαδικασίες της διαβουλευτικής δημοκρατίας μπορούν να κινητοποιήσουν εκ νέου τους πολίτες όταν λειτουργούν συμπληρωματικά προς τις εκλογές, όταν έχουν σχεδιαστεί και εφαρμοστεί σωστά και όταν βασίζονται σε διαφανή μεθοδολογία και γνήσια αντιπροσωπευτικό δείγμα πολιτών. ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ότι όσοι λαμβάνουν μέρος σε συνελεύσεις πολιτών, σε συμμετοχικές ομάδες, σε συμμετοχική κατάρτιση προϋπολογισμού και σε πολιτιστικούς και κοινοτικούς διαλόγους κάνουν συστηματικά λόγο για διευρυμένη πολιτική γνώση, ενίσχυση της χειραφέτησης που αισθάνονται και εντονότερη διάθεση συμμετοχής σε δημοκρατικές διαδικασίες. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ότι η αποκτημένη εμπειρία σε αρκετά κράτη μέλη καταδεικνύει την αξία της τακτικής διεξαγωγής τέτοιων ασκήσεων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και τις δυνατότητες που ενέχουν οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής δημοκρατίας στη στήριξη αυτών των εργαλείων¹¹. ΠΡΟΤΡΕΠΕΙ τα κράτη μέλη να εξετάσουν το ενδεχόμενο ανάληψης παρόμοιων πρωτοβουλιών.
19. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τις προσπάθειες να υποστηριχθεί η συμμετοχή υποψήφιων χωρών και δυνάμει υποψήφιων μελών σε ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες που προωθούν τη συμπεριληπτική δημοκρατική συμμετοχή και την κοινωνιακή και κοινοτική ανθεκτικότητα, μεταξύ άλλων μέσω της σύνδεσης με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοκρατικής Ανθεκτικότητας.

¹¹ Κοινή δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης. Επικοινωνία με τους πολίτες για τη δημοκρατία— Οικοδόμηση μιας ανθεκτικότερης Ευρώπης 2021/C 91 I/01

Ένα πλαίσιο συμπεριληπτικής δημοκρατικής συμμετοχής

20. ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ότι η αγωγή του δημοκρατικού πολίτη συμβάλλει στη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα της Ευρώπης και δη σε περιόδους κρίσεων. ΤΟΝΙΖΕΙ τη σημασία που έχει για την ενεργό ενίσχυση της κριτικής σκέψης και την προαγωγή δημοκρατικών αξιών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και σε όλους τους τύπους μάθησης. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ επίσης πόση σημασία έχουν ο γραμματισμός ως προς την εικόνα, την ψηφιακή διάσταση και τα μέσα επικοινωνίας και η χειραφέτηση των πολιτών κάθε ηλικίας αλλά κυρίως των νέων προκειμένου να κατανοούν τη λειτουργία και τον αντίκτυπο των ψηφιακών τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων των αλγορίθμων και της ΤΝ.
21. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ πόση σημασία έχουν η προαγωγή ενός περιβάλλοντος χώρου για την κοινωνία των πολιτών που είναι ευνοϊκός και διαφανής και η ενθάρρυνση ενός ανοικτού, τακτικού και διαφανούς διαλόγου με τους πολίτες και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών πρέπει να είναι σε θέση να λειτουργούν με ελευθερία, ασφάλεια και ανεξαρτησία, απαλλαγμένοι από αθέμιτες παρεμβάσεις.
22. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ότι οι ουσιαστικές, συμπεριληπτικές και διαφανείς δημόσιες διαβουλεύσεις και η συμμετοχή των πολιτών στη χάραξη δημόσιας πολιτικής μπορούν να γίνουν αιτία για μια πιο γόνιμη λήψη αποφάσεων.
23. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι η ενίσχυση της συμπεριληπτικής δημοκρατικής συμμετοχής επιτάσσει μια προσέγγιση που εμπλέκει το σύνολο του κρατικού μηχανισμού, με συμμετοχή αρχών σε όλα τα επίπεδα, καθώς και μια συμπεριληπτική συνεργασία που εμπλέκει το σύνολο της κοινωνίας με όλους τους ενδιαφερόμενους συμφεροντούχους της κοινωνίας των πολιτών.
24. ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν τοπικές και περιφερειακές αρχές στην προσπάθεια να έρθουν οι δημοκρατικές διαδικασίες πιο κοντά στους πολίτες και ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τη συνεισφορά τους σε ευρωπαϊκό θεσμικό επίπεδο και κυρίως μέσω της Επιτροπής των Περιφερειών, σύμφωνα με τις Συνθήκες και την αρχή της επικουρικότητας. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι η ανάπτυξη και η ευημερία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο σύνολό της μπορούν να συνεισφέρουν στη συμμετοχή των Ευρωπαίων πολιτών στις δημοκρατικές διαδικασίες και, ως εκ τούτου, στη δημοκρατική ανθεκτικότητα. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ, στο πλαίσιο αυτό, τον θεμελιώδη ρόλο της συνοχής και των κοινών πολιτικών σε επίπεδο Ένωσης με σκοπό την ενίσχυση του δεσμού μεταξύ των κοινοτήτων και της κοινωνίας.

25. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ τη σημασία που έχει η πρόσβαση σε ανεξάρτητα και πλουραλιστικά ειδησεογραφικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών και τοπικών μέσων ενημέρωσης. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ την αξία που έχει μια διαφανής και υποκείμενη σε δημόσια λογοδοσία χρηματοδοτική στήριξη, σε όλα τα επίπεδα, της ειδησεογραφικής κάλυψης που απευθύνεται σε υποεξυπηρετούμενα ακροατήρια και της ενημέρωσης σε θέματα δημόσιου συμφέροντος, όπως μεταξύ άλλων τοπικά ζητήματα, σε πνεύμα πλήρους σεβασμού της συντακτικής ανεξαρτησίας. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ την ανάγκη να διασφαλίζεται η διαφάνεια της ιδιοκτησίας των μέσων ενημέρωσης και να προστατεύεται η δημοσιογραφία δημόσιου συμφέροντος σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κανονισμό για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και ΤΟΝΙΖΕΙ τη σημασία που έχει η προαγωγή της πρόσβασης σε αξιόπιστες πληροφορίες, με έμφαση στο ψηφιακό περιβάλλον, για όλους σε ολόκληρη την Ένωση, παραδείγματος χάρι μέσω οποιασδήποτε μελλοντικής αναθεώρησης της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων (OYOAM) και αξιοποιώντας βιώσιμες πηγές χρηματοδότησης.
26. ΠΡΟΤΡΕΠΕΙ την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να προαγάγουν ένα περιβάλλον ελευθερίας και πολυφωνίας στα μέσα ενημέρωσης, διασφαλίζοντας έτσι την πρόσβαση σε αξιόπιστες πληροφορίες και σε δημοκρατικό διάλογο, και να εξασφαλίσουν ενωσιακή χρηματοδότηση για τη στήριξη σχετικών πρωτοβουλιών στα μέσα ενημέρωσης, με την επιφύλαξη των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων για το ΠΔΠ.
27. ΠΡΟΤΡΕΠΕΙ τα κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειες για την εδραίωση ασφαλών, συμπεριληπτικών και ευνοϊκών συνθηκών δημοκρατικής συμμετοχής για όλους, να ξεπεράσουν τα εμπόδια και να προαγάγουν την ισότητα των φύλων και μια πλήρη, ισότιμη και ουσιαστική συμμετοχή και πρωτοπορία των γυναικών στον πολιτικό και δημόσιο βίο.
28. ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΙ την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ κρατών μελών μέσω του δικτύου εθνικών αρχών για τη συμμετοχή των πολιτών, το οποίο ενισχύθηκε από την Επιτροπή το 2026 και το οποίο θα μπορούσε να βοηθήσει τα κράτη μέλη στην προαιρετική ανταλλαγή και ανάπτυξη κοινών εργαλείων, μεθοδολογιών και πλαισίων ανάπτυξης ικανοτήτων για την ενίσχυση της κοινωνιακής και κοινοτικής ανθεκτικότητας. ΠΡΟΤΡΕΠΕΙ τα κράτη μέλη να προωθήσουν την ενεργό συμμετοχή στα κοινά και την κοινωνική συνοχή στηρίζοντας εθελοντικές πρωτοβουλίες των κοινοτήτων, την αγωγή του πολίτη και προγράμματα γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας, καθώς και προωθώντας τη συνεργασία με ενδιαφερόμενους τοπικούς συμφεροντούχους, με ιδρύματα εκπαίδευσης, πολιτισμού και πολιτιστικής κληρονομιάς και με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

29. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αναλάβουν πρόσθετες εθελοντικές δράσεις για την κινητοποίηση των νέων, με έμφαση σε όσους βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ), με την εποικοδομητική χρήση βέλτιστων πρακτικών από όλα τα κράτη μέλη.
30. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να προαγάγει την πλήρη αξιοποίηση των υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ ώστε να στηριχθούν, μεταξύ άλλων με την παροχή τεχνικής υποστήριξης, πρωτοβουλίες για τη συμμετοχική δημοκρατία που έχουν σχεδιαστεί για να διευκολύνουν την ένταξη όλων των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων όσων αντιμετωπίζουν κοινωνικοοικονομικούς φραγμούς, όπως επιτάσσουν οι αντίστοιχοι κανόνες τους και στο πλαίσιο των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων.
31. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή, με την επιφύλαξη των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων σχετικά με τα μελλοντικά δημοσιονομικά πλαίσια και τα αποτελέσματά τους, να ενσωματώσει μηχανισμούς συμμετοχικής δημοκρατίας σε προγράμματα γραμματισμού στην ψηφιακή διάσταση, στα μέσα ενημέρωσης και στον τομέα της ΤΝ, εστιάζοντας, μεταξύ άλλων, στη χρήση και κατάχρηση της τεχνητής νοημοσύνης (ΤΝ), και να προαγάγει την αγωγή του δημοκρατικού πολίτη, αναδεικνύοντας βέλτιστες πρακτικές σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού και σε διατομεακές συμπράξεις.

Ενίσχυση της στήριξης για συμμετοχή στην κοινωνία των πολιτών

32. ΑΝΤΙΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ότι μια ανεξάρτητη, ποικιλόμορφη και ανθεκτική κοινωνία των πολιτών που λειτουργεί παράλληλα με τις πρωτοβουλίες των ίδιων των πολιτών, συμβάλλει στην εφαρμογή δημοκρατικών ελέγχων και εξισορροπήσεων και στη δημοκρατική ανθεκτικότητα, για παράδειγμα μέσω της συμβολής της στις προσπάθειες να αποδοθούν ευθύνες. ΤΟΝΙΖΕΙ τα οφέλη που απορρέουν από την ενίσχυση της γνήσιας συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στη χάραξη πολιτικής.
33. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ την ανάγκη για επαρκή και βιώσιμη χρηματοδότηση της κοινωνίας των πολιτών και ΠΡΟΤΡΕΠΕΙ σε συνέχιση των προσπαθειών για εξορθολογισμό και απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών προκειμένου να βελτιωθεί η πρόσβαση των επιλέξιμων οργανισμών στις σχετικές ροές ενωσιακής χρηματοδότησης. ΘΕΩΡΕΙ σημαντική τη λήψη μέριμνας ώστε οι πληροφορίες σχετικά με ευκαιρίες χρηματοδότησης και συμβουλευτικές πρωτοβουλίες να φθάνουν στις οργανώσεις που δραστηριοποιούνται σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, λαμβανομένης δεόντως υπόψη της αρχής της επικουρικότητας.

34. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με κράτη μέλη, να αναπτύξει μηχανισμούς χρηματοδότησης για την προαγωγή μιας αταλάντευτης συμμετοχής και δραστηριοποίησης, εντός των υφιστάμενων σχετικών προγραμμάτων και χωρίς να προδικάζονται οι εν εξελίξει διαπραγματεύσεις για το μελλοντικό πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ότι θα μπορούσε να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση σε μέτρα ανάπτυξης ικανοτήτων, για την παροχή μεταξύ άλλων τεχνικής βοήθειας και συνδρομής σε επίπεδο κατάρτισης και καθοδήγησης, προκειμένου να ενισχυθεί η ικανότητα των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών να αποκτούν πρόσβαση σε δυνατότητες χρηματοδότησης και να τις διαχειρίζονται.

Εν συνεχεία της έγκρισης της Ευρωπαϊκής Ασπίδας Δημοκρατίας

35. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για την εξαγγελία της Επιτροπής, στην ανακοίνωσή της με θέμα την Ευρωπαϊκή Ασπίδα Δημοκρατίας, όσον αφορά ένα ενισχυμένο δίκτυο εθνικών αρχών για τη συμμετοχή των πολιτών, μια ομάδα Ευρωπαίων πολιτών για τη δημοκρατική ανθεκτικότητα, έναν κόμβο τεχνολογίας των πολιτών και διαλόγους πολιτικής για τη νεολαία, όπως είναι ο διάλογος της ΕΕ για τη νεολαία.
36. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να λάβουν υπόψη το γεγονός ότι τα στοιχεία που τίθενται στα παρόντα συμπεράσματα αποτυπώνονται στο έργο του ECDR, συμπληρώνοντας χωρίς επικαλύψεις τις προσπάθειες του δικτύου εθνικών αρχών σχετικά με τη συμμετοχή των πολιτών. Στο πλαίσιο αυτό ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ την αξία της προαιρετικής ανταλλαγής ορθών πρακτικών και εμπειρογνωμοσύνης με όλους τους σχετικούς συμφεροντούχους, με απόλυτο σεβασμό για τις αρμοδιότητες των κρατών μελών και την αρχή της επικουρικότητας.
37. ΠΡΟΤΡΕΠΕΙ τα κράτη μέλη να υποβάλουν προτάσεις έργων στο ECDR για συμπεριληπτική δημοκρατική συμμετοχή και κινητοποίηση όλων των πολιτών, έχοντας αντλήσει διδάγματα από την εθνική εμπειρία με δομημένες συμμετοχικές διαδικασίες, με πλήρη σεβασμό των εθνικών αρμοδιοτήτων και των θεσμικών δομών.
38. ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ για τη σύσταση του ετήσιου υπουργικού φόρουμ υψηλού επιπέδου για την Ευρωπαϊκή Ασπίδα Δημοκρατίας διότι πρόκειται για πολύτιμη πλατφόρμα καταγραφής των σχετικών δράσεων και διευκόλυνσης της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη συμμετοχή των πολιτών.

39. ΤΟΝΙΖΕΙ ότι η Ευρωπαϊκή Ασπίδα Δημοκρατίας θα στεφθεί με επιτυχία μόνο εάν προστατεύει τις κοινές μας αξίες και υπερασπίζεται τα θεμελιώδη δικαιώματά μας. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ότι είναι σημαντικό να ενισχυθεί η δημοκρατία απευθυνόμενη και σε άλλους πολίτες πέραν των ήδη δραστηριοποιούμενων και ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι οι πολίτες που βλέπουν τις απόψεις τους να αποτυπώνονται στη λήψη των αποφάσεων συμμετέχουν πιο ενεργά στην προώθηση των κοινών μας αξιών και στην ενίσχυση της δημοκρατίας.
40. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή να λάβει υπόψη τα συμπεράσματα αυτά κατά την εφαρμογή και περαιτέρω ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ασπίδας Δημοκρατίας.
41. ΔΕΣΜΕΥΕΤΑΙ να επανακάμπτει τακτικά στα ζητήματα της συμπεριληπτικής δημοκρατικής συμμετοχής και της κοινωνικής και κοινοτικής ανθεκτικότητας.
-